

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

HA titllat de setmana de passió, la parlamentària en la qual s'ha tractat de la qüestió religiosa. Certament era una qüestió difícil de resoldre. Hi ha una majoria parlamentària francament esquerrista, que ha anat al Parlament a liquidar un passat vergonyós i a legalitzar l'obra revolucionària nada el 15 de desembre, batejada el 12 d'abril, confirmada el 14, combregada el 28 de maig i fortament mantinguda fins avui al Govern, al Parlament i al carrer. Hi ha una majoria parlamentària fortament esquerrista, que està creant una Constitució, pot ésser una mica massa allargassada, perquè desitgen encabir-hi totes les possibilitats humanes, però que no tanca la porta a res, ans al contrari, fa obrir camí a totes les audàcies polítiques i socials del futur, més pròxim que llunyà. Hi ha, tornem-ho a dir, una majoria parlamentària fortament esquerrista, que no vol deslligar-se dels compromisos adquirits amb el cos electoral, i va disposada a fer, del nou Estat, un Poder fort, laic, totalment laic, i que pugui convertir l'home d'Espanya, espiritualment arreberat al segle XVII, en un ciutadà del segle XX. Aquesta majoria topa mantes vegades amb el poder moral dels qui desitjarien, si no aigualir la revolució, perquè no és pas aquesta la seva intenció, i cal fer-los l'homenatge de la seva bona fe, quan menys evitar un avenç massa impetuós. Potser són massa pessimistes, de pensar el que pot passar. Potser són excessivament previsors, com a governants que són, en evitar el lògic balanceig de les forces morals de tots els pobles, que uns dies es decanten cap a un esquerrisme—desesperat o comprensiu—o cap a un dretisme — estabilitzador o reaccionari —, i volen, per aquells dies en què governin d'altres, deixar en llurs mans materials per a convertir l'Estat democràtic en feu d'una minoria audaç. Però en la pugna, la qüestió religiosa devia dividir el país; calia trobar una fórmula que, tot i essent fonamentalment esquerrana, tingués cura dels interessos contraris, que són, evidentment, forts i poderosos espiritualment.

L'article 24 de la Constitució respecte la qüestió religiosa no és d'un roig cremant ni tampoc és un pas endarrera. Allò potser hauria estat un error, lamentable però respectable; això hauria estat una traïció.

La República ha vingut perquè l'han portada tots, però els que més han treballat per ella, han estat aquests homes dels quals don Miguel de Unamuno se'n fum injustament i que s'anomenen "republicans de tota la vida". Sense aquests homes del camp, del mar, del poble i la ciutat, que feren cessió de tota possibilitat de govern amb la

monarquia i que han ajudat a implantar la República, si més no, votant-la, encara viuríem sota un regnat teocràtic-militarista i caquistocràtic, i aquells homes no votaren pas la República per a deixar les coses tal com estaven, sinó per transformar-les, per a donar-li un caire nou i, per tant, ara l'exigeix.

L'Estat ha d'ésser laic. Una altra cosa seria una estafada. Respecte al sentiment religiós del país. Tot el que vulguin. Però una cosa és respecte, i l'altra coacció. Un Estat laic, perfectament laic, totalment laic. Les qüestions de l'esperit no s'han de barrejar amb el poder temporal. Els ciutadans són iguals, sigui la que sigui la seva confessionalitat. I això, que a tot arreu és cosa sabuda i corrent, ací fa l'efecte d'una reforma esfereïdora.

Això demostra que aquest país viu tan allunyat del temps actual, que posar l'Estat nou en la mateixa situació normal d'altres Estats europeus i americans, fa l'efecte a molta gent que vivim hores tan tràgiques i trasbalsadores com les que visqué Rússia en iniciar la revolta del món.

FRANCESC MADRID

LES LECTURES DEL CANONGE PILDAIN

El diputat Pildain, el canonge trabucaire, ha declarat a la Cambra espanyola, amb motiu del debat religiós, que ell havia llegit Voltaire i Rousseau.

Potser sí. Però no els ha paït, evidentment.

El que sí es veu que ha paït divinament el gran canonge basc és "La Novella eròtica" i "Les aventures de Rocambole".

EL MANNÀ, NO ÉS PAS PER TOTHOM...

A propòsit encara de la tournée religiosa a les Constituents:

—Si creieu en un Déu Totpoderós — ha dit Barriobero en adreçar-se als diputats catòlics —, demaneu-li que envii el manà per als obrers parats.

Ah, si fos possible!... Però oblida, per ventura, el senyor Barriobero, que el Déu dels catòlics ajuda solament els treballadors del "Lliure"?

LA SAL DE LA TERRA

El dia 8 va tenir lloc un gran esdeveniment clerical: una gran peregrinació sacerdotal a Montserrat.

N'hi van anar molts, de capellans, molts, més de 6.000... Els trens del Nord i els Catalans i els autòmibus, tots n'anaven abarrotats. Alguns anaven en taxis; d'altres, fent penitència, a peu...

Pels voltants de la muntanya santa, l'animació era extraordinària. Tot eren espessos eixams de brumerots negres, llargues i negres corrues d'ensotanats que s'enfilaven muntanya amunt...

La gent, escamada ja pels esdeveniments d'aquests dies

— la mort de Don Jaume, els discursos de Samblancat, l'ofensiva dels troglodites bascos... —, i ignorant de la veritable significació d'aquell aplec imponent, es va alarimar

—Els capellans s'han tirat a la muntanya! — deien uns.
—La guerra civil ha començat! — feien d'altres.

La cridòria creixia. Fins alguns pagesos liberals havien ja tret l'escopeta, i, sens dubte, els capellanets més endarrerits ho haurien passat malament, si els frares del Monestir no haguessin sortit a apaivagar els ànims i explicar la cosa.

Aleshores, tots plegats, frares i capellans, van embotir-se com pogueren en la immensa nau de la Basílica, i, en acabat de cantar a tota veu — la veu de 6.000 capellans! — el *Kyrie* i el *Sanctus* i l'*Agnus* i la *Inviolata*, això darrer força escaient, el bisbe d'Urgell va adreçar-los la paraula, glossant el tema — molt apropiadíssim, com deia "El Matí" — de "Vosaltres sou la llum del món. Vosaltres sou la sal de la terra".

Finalment, després de convidar-los tots a "copa i puro", la sal de la terra s'escampà novament muntanya avall com un torrent, decidida a salar — suposem — tot aquell que es posés al seu davant.

L'ESCOMBRADA QUE VOL EL POBLE

Per fi, mal que bé, hem abordat, hem pogut abordar el problema religiós. Amb el problema religiós, els catòlics rupestres del Congrés i els de tota Espanya, han posat el bram — no m'atreveixo a dir el crit — al cel: un cel negre, fred i antipàtic, per a ús exclusiu de tota aquesta gentola que fa riure, però que també fa fàstic, i que exploten i adoren un Déu al qual, si tornava, tornarien a crucificar. Es a dir, ara no el crucificarien perquè no és moda: ara l'empresonarien governativament i, després, li aplicarien la llei de fugues.

Amb el problema religiós, al Congrés, hom ha pogut veure ço que la República pot esperar d'Alcalà Zamora; ho pogut veure una actitud digna i revolucionària d'Angel Samblancat, i, finalment, ha pogut veure l'abstenció del grupet d'intellectuals que han esdevingut republicans sols per a obstaculitzar l'obra de la República.

Els deuen dir que això d'ésser anticlerical ja ha passat de moda. Però van molt errats de comptes. En un país com Espanya, mentre no s'acordi la separació de l'Església de l'Estat; mentre no s'acordi l'expulsió de les ordres religioses; mentre el poble mori de fam i les imatges estiguin carregades de joiells; mentre hi hagi més esglésies que escoles; mentre els capellans estiguin grassos com porcs i els mestres estiguin famèlics; mentre la clericalia sembri al seu entorn la cobejança, la superstició i la ignorància... caldrà ésser anticlerical.

El capellà sempre se l'havia campat bé a Espanya; era el rei, l'amò del país. Quan la República ha volgut atacar — i resoldre — el problema religiós, ha brollat una jeremiada ridícula de tota la gent llanuda. Han parlat de les penitències, dels sofriments, dels sacrificis de la clerecia. Que són unes penitències amb automòbil, uns sofriments amb bona taula i bon llit, uns sacrificis amb compte corrent al Banc. El Sant pare — que ara encunya moneda, cosa

que Jesús no veuria amb massa goig —, té una llista civil que sobrepuja els vint milions de pessetes anyals, quantitat que no tenen molts sobirans.

No són tant de plànyer, no. No valen tantes llàgrimes, tants gemecs, aquests homes que, com les dones, es vesteixen pel cap. No valen el més petit maldecap aquests homes que tan indignament representen Déu a la terra.

Cal treure'ls. I treure'ls ben aviat. Amb la seva llarga estada han enrrarit l'atmosfera moral, l'han feta pestilent.

I per a treure'ls, no n'hi ha prou amb discursos: serveix més una escombra.

VIRAI

Capricis i paradoxes

CINEMA ESPANYOL

Parlem molt, aquests dies, i em penso que no pas sense raó, d'una revifada de l'imperialisme castellà. Però està vist que aquest imperialisme no ha de recolzar mai en res que no sigui la violència, la força, la intransigència en les idees. Quan es tracta d'organitzar-se, fracassa lamentablement.

Diem això a propòsit del cinema. Tant de maldar per imposar l'idioma, per mantenir-ne l'hegemonia a Espanya i a Amèrica, i es deixen perdre un dels vehicles que en seria segurament més eficaç.

Aviat els pocs "films" que veurem o, millor dit, que sentirem en castellà, no seran en castellà precisament, sinó en argentí o en mexicà, dialectes avui ja bastant diferents de l'idioma d'Unamuno i de l'Ortega i Gasset. Tots aquells milions d'habitants que parlen castellà i que ens són retrets pels polítics madrilenys cada vegada que escrivim una novel·la o un volum de versos en català, no han servit encara perquè els castellans es decideixin a emprendre seriosament la confecció de "films" en l'idioma oficial de les espanyes, en aquest idioma tan universal com vulgueu, però que avui ja no ens basta ni ens serveix ni per anar al cinema a casa nostra. Car si hi anem alguna vegada que projecten un "film" dialogat en castellà, és segur que ens hi morim d'ensopiment.

I això no ho diem nosaltres sols. Ho diu tothom. Ara mateix "La Rambla" ha obert una enquesta entre els seus lectors, per demanar-los l'opinió que els mereixen els "films" espanyols. Les respostes, totes són adverses. Uns els condemnen per una cosa; altres, per una altra, en suma, el resultat és que tot és dolent. És dolent quan aquests "films" són editats pels nordamericans, els quals es pensen que els espanyols i els sudamericans són una colla d'indis absolutament menyspreables i incivilitzats que hom pot enlluernar amb quatre pantomimes. Però és tot molt pitjor quan són els propis espanyols els que els editen. Aleshores, la vanitat i la mesquinesa traspuen per tot. Són "films" fets amb esperit xovinista i miserable. Palesen un patriotisme baix de sostre i una manca d'ambició que no va enlloc.

Si jo hagués de contestar l'enquesta de "La Rambla", no m'entretindria a respondre una per una totes les preguntes. Diria que no hi ha ni hi haurà cinema mut ni parlat, mentre no s'empregui això com una gran indústria, com la indústria de més possibilitats actuals. Mentre no ho empregui una gran capacitat organitzadora — aquesta capacitat de la qual els castellans semblen secularment mancats. — Mentre hom no temi d'esmerçar-hi diners, diners i diners, i no es treballi per avui, sinó per demà o per demà passat, o per d'ací quatre o d'ací cinc anys. L'avarícia, l'a-

nar de pressa, el voler guanyar tres pessetes i mitja, és el primer que cal deixar de banda. Després contractar els tècnics estrangers que sigui precís, però bons tècnics, encara que calgui pagar-los a preu d'or, i, encara més, enviar d'ací estant joves intelligents que puguin aprendre tot el que faci falta a l'estranger. Una altra condició gairebé precisa és deixar-se d'aprofitar els actors i les actrius dissecats, momificats entre les bambalines dels teatres. És provat que no serveixen per res. Cal anar a cercar els futurs estels més aviat en el music-hall, on, fet i fet, hi ha més dinamisme que al teatre; i, encara millor, entre els sportsmen i les sportswomen de les platges. Entre la joventut actual que gairebé no va al teatre, hi ha difús, però latent, un gran esperit cinemàtic, que pot donar excel·lents rendiments.

Si hom no ho fa així, amb decisió, amb energia, arrencant la tradicional misèria que arrossega sempre la casta dels "hidalgos" castellans, arrencant també l'"àvara povertà" de Catalunya, àvara de tant de pagar als altres les despeses, no anirem enlloc ni cal que hom somiï a fer res en aquesta matèria.

DOMÈNEC GUANSÉ

El repòrter és a la tribuna de la Premsa del Congrés. Som dissabte.

Ja hem sentit a dir a En Barriobero explicar allò del manà pels obrers en atur forçós, i a l'Hurtado, i a l'Alcalà Zamora; s'ha suspès la sessió per anar a sopar, i s'ha tornat a començar a les onze. En Samblancat està en ús de la paraula i elogia la bondat i la simpatia dels madrilenys i la formosura de les madrilenyes...

—Por ahí empezó Primo de Rivera—ens diu a cau d'orella un taquígraf.

* * *

Un altre paràgraf del parlament d'En Samblancat, que fou objecte de molts comentaris, és aquell en què digué que calia humanitzar els capellans i casar-los, perquè sàpiguen el que és el cel i el que és el purgatori.

—Casar-los!—deia un diputat de l'Esquerra Catalana. —Això és un càstig pitjor que expulsar-los...

* * *

El senyor Beúnza, de la minoria basco-navarresa, o basco-romana, com li diuen a Madrid, va acabar el seu discurs amb la frase següent:

"Nos retiraremos a nuestras montañas, y allí pediremos consejo a nuestra desesperación."

I comentava un diputat socialista:

—Sí; vamos. La cabra, que tira al monte.

* * *

Quan es digué que la fórmula per a resoldre la qüestió religiosa era la immediata expulsió dels jesuïtes i la de les altres ordres dintre un termini de quatre anys, hom assegura que els frares es fregaren les mans de satisfacció:

—Quatre anys!—sembla que digué un d'ells. —Dintre de quatre anys, el sufragi femení ja haurà fet girar la truita a favor nostre...

* * *

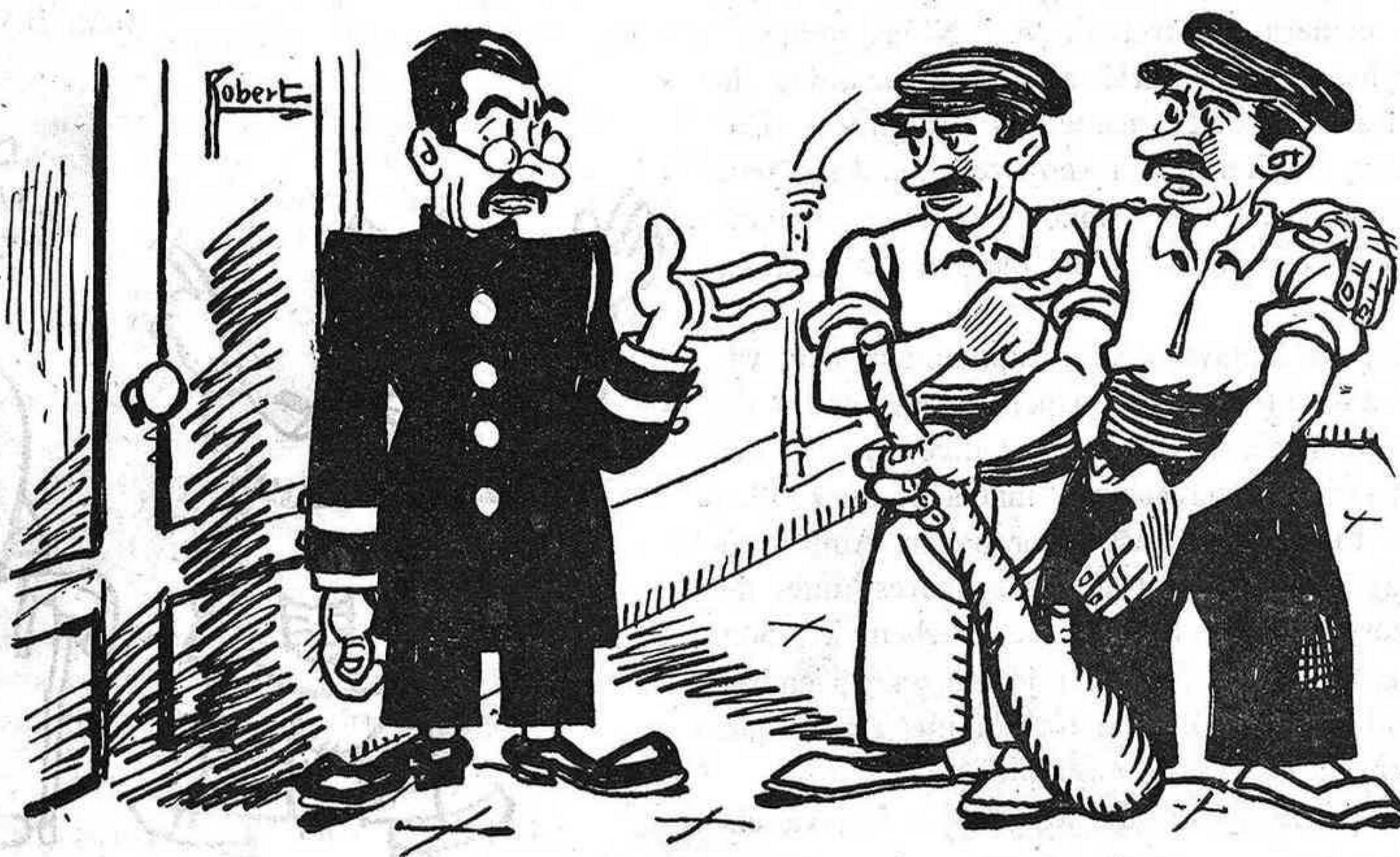
El senyor Prieto, té una filla que estudia Farmàcia. Sembla que ha palesat una gran afició per la Botànica, i que això li ha valgut algun sobresalient.

L'altre dia es passejava pels jardins de "El Pardo", quan s'adonà d'una floreta de tres fulles, que estava reproduïda a les portes, als vidres, a les motlures... Aquesta floreta—ja és sabut que les floretes agraden molt a totes les noies—li va cridar l'atenció.

—Com se'n diu, d'aquesta flor?—demanà a un dels empleats de l'ex-reial lloc.

I el funcionari, amb certa perplexitat:

—D'aquesta flor, antigament, se'n deia "flor de lis".

—Què fan ací dintre?

—Estan parlant d'Abastos.

—D'Abastos? Doncs, miri, ací estem nosaltres que portem l'as.

Una "verbena" a Can Llibre

Divertiment, "juerga", poca-solta.— Un drama.— Una tragèdia.

—Vols venir aquesta nit a can Llibre? Et divertiràs.

—Vols dir?...—vaig respondre jo. I el meu amic em va contestar, potser amb una mica d'imprudència; potser amb una mica massa de seguretat.

—Et divertiràs. T'ho asseguro! Serem una colla.

I nosaltres—el meu germà i jo—vam fer un esforç i ens ho vam creure. I ens vam posar l'"smoking", vam agafar el cotxe, i cap a can Llibre s'ha dit.

A can Llibre feien una "verbena" al "Roof Garden", un terrat on, en comptes d'estendre-hi la bugada, hi estenen fanalets a la veneciana; i que han batejat amb aquest nom anglès, perquè la parròquia es faci la il·lusió que està a la vora del Tàmesi, però sense el Tàmesi.

Ens va obrir la portella del cotxe un xicotet, un "botones" disfressat de xinès. Vam pujar al "Roof Garden" per aquella escaleta tan estreta, que amb prou feines hi pot passar una persona; tan estreta, que, més que de can Llibre, sembla d'una casa del carrer de Sant Rafel o del carrer de Robador. Sempre que m'he preguntat el motiu d'aquella estretor m'he fet el següent raonament: Deu ésser—m'he dit—pel cas que si hi ha algun senyor que estigui mig "paperina", d'una empenta al puguin baixar, sense que caigui, de dalt de la terrassa a baix.

La terrassa estava plena de gent que intentava divertir-se tot pelant-se de fred i tot bevent begudes perjudicials per a la salut. L'orquestrina feia de les seves tocant els balls més bèsties que se'ls han ocorregut a quatre músics nordamericans. Tot un eixam de parelles dansaven i feien tot el que bonament se'ls ocorria per a divertir-se. Hi havia de tot. Senyors Canons amb la "querida". Senyores casades amb estudiants simpaticots i un xic tarabanes. Entretingudes buscant algun senyor avorrit i que cerqués la manera d'entretenir-se. "Niñas quiquis" escampant estupidesa i cursileria amb la companyia de "niños mequis", amb bigotets geomètrics i raquítics. "Cocots" fent de senyora honrada i senyores honrades fent de "cocots". Xicotetes de cases "bones", pintades, maquillades, estucades i enfaixades d'una manera provocativa i indecent.

Tota aquella gent ballava, reia estúpidament, cridava, feia el salvatge amb gorretes de paper i paperinades de paperets. I fent tot això, es veu que es divertia. En una taula prop de la meua, hi havia una "mamà" i dues filles que es van estar tota la nit sense voler ballar. Amb això vaig conèixer que eren unes vertaderes senyores; unes de les poques senyores que hi havia a la "verbena". "Són unes ximpls", em va dir un amic. I jo em vaig ofendre. Jo tampoc no vaig voler ballar en tota la nit. I tant que m'agrada! Potser també era un "ximple".

En una taula hi havia tot de jovent que regava els "smokings" amb xampany, trencava copes, i rebentava fanalets a cops de botella. "Qué juerga!"—deien les "nenes".
—*Estos chicos son muy graciosos. Son unos bestias y*

unos idiotas. "Qué guasa!" I vaig sentir la primera veritat de la nit. Un d'ells que era conegut meu, encara que m'avergonyeixi el confessar-ho, se'm va apropar.

—"Bueno", noi, ens en anem a l'"Excelsior". Vols venir?

—Ja? Tant d'hora?

—Oh, ja veuràs. Es que ara, això, està molt animat i es tracta de marxar sense pagar el "gasto".

—Joan: En Lluís no es troba bé!

—En Lluís? Què té?

—Està marejat. S'ha begut dos "whisky" i mitja botella de conyac!

El xicot estava groc com la cera. El vam acompanyar, a pes de braços, a una saleta. Vam ageure En Lluís en una "chaise-longue". Un doctor "assistent" a la "verbena" va atendre'l desinteressadament. Li descordà la roba, engegà el ventilador i va obrir la finestra de bat a bat. Li va prendre el pols. Va entrar un altre doctor espontani. Es van parlar a cau d'orella. Feien molt mala cara. Van fer anar a buscar seguidament injectables d'alcanforat, perquè a la casa no en tenien. "Es la primera vegada que li passa això, a aquest jove?—ens va preguntar. I en contestar-li afirmativament, afegí:

—Doncs li hauran de dir que no begui més, perquè en un atac d'aquests s'hi pot quedar.

En Lluís feia llàstima; blanc i fred... Per la finestra entrava una pluja de notes d'una ballable; més que una pluja era una pedregada que ens rebotia per les orelles. I una alenada de calfred ens va passar de l'un a l'altre...

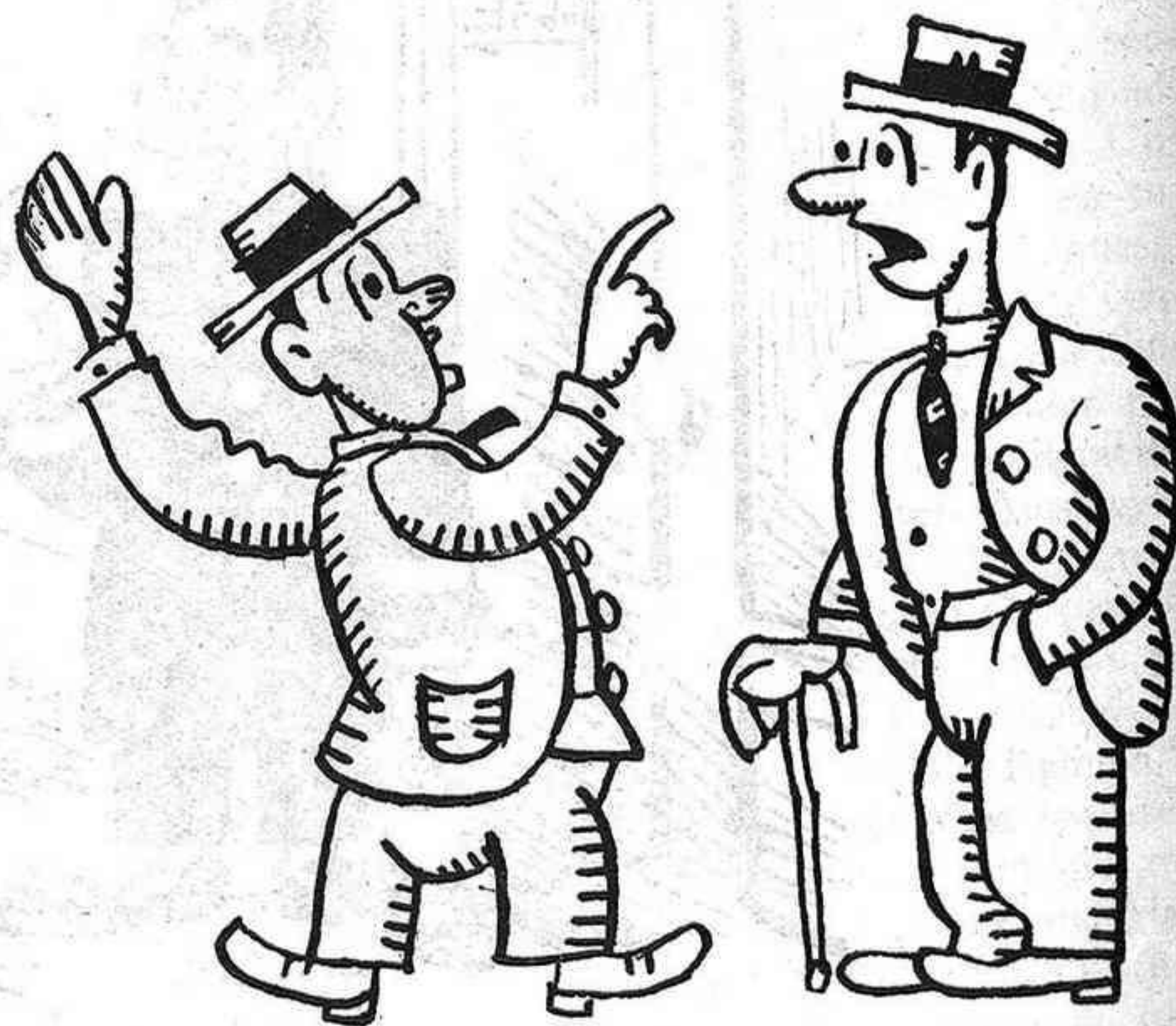
Amb penes i treballs vam acompanyar, amb el cotxe, el pobre Lluís a casa seva. Plovia. Vam deixar el cotxe al garatge i ens en anàrem a dormir.

—T'has divertit? Jo no.

—Jo tampoc.

I no vam dir res més. Potser ja ens havíem dit massa. I vam arrencar un altre full del calendari...

JOAN BAS BOFILL

—I vostè està en vaga? Què demana?

—Jo? No res. Jo només segueixo la moda!

Art i Artistes

SALA PARÉS

Per a començar la temporada, a can Maragall hi ha dues exposicions collectives, cocktail d'art per a preparar-nos fins l'arribada dels plats forts anunciats per a més endavant. La col·lecció Niubó és un ver recull d'obres de mestres, triades per un "amateur" de gust.

Sense detallar noms, podem dir que hi ha una bona representació de la pintura de casa i de nombre de pintors espanyols de primera categoria, en la qual poden contrape-sar-se les tendències i valorar estils, sempre, però, sense contrastos excessius, ja que en la tria ha presidit un criteri assenyat.

Fa bonic, i cal visitar l'exposició inaugural.

* * *

A la sala petita hi exposen: En Rafael Benet, unes marines, fines de color, com tot lo d'aquest pintor, de bell esdevenidor; En Créixams, tres figures; En Campmany, un paisatge força emotiu; En Domingo, uns retrats ben copsats; l'Humbert també presenta figures característiques del seu temperament; i En Llimona, un paisatge bonic, però carregat amb excés de tintes fosques.

En Josep Mompou ens presenta dos paisatges i una figura, mostres de sensibilitat i sentit estètic del color; En Joan Serra construeix els seus paisatges amb gran cura, i com que de més a més, pinta amb gust, resulten obres agradoses de mirar; finalment, hi ha dues figures i un bodegó d'En Sisquella, tot digne del seu autor.

Per acabar, les dues exposicions ens han preparat per a les promences que ens han fet a can Maragall de què aquest any serà pròdig en manifestacions artístiques d'em-penta.

GALERIES LAIETANES

Comencem per dir que tot lo d'En Felip Coscolla està molt ben treballat, i després d'aquesta afirmació, cal fer la de què lo millor d'ell són les talles en fusta. D'un acabat molt simpàtic, són prou acabades, per constituir obres completes, deixant-hi, però, un gra de simplicitat en la factura, que treu tota idea de preciosisme o de "bibelotisme", si el mot ens és permès.

Les actituds són harmòniques, i diríeu que sota la gú-bia de l'escultor la fusta s'ha tornat plàstica; tan dinàmiques resulten les figures, que no hi resta la més mínima part de l'encarcament tan freqüent en aquesta mena de treballs.

Es aquesta exposició de les que diexen plenament satisfet, car pot lloar-se l'expositor sense recança; bé de fons i de forma, les obres d'En Coscolla són un encert més del seu autor.

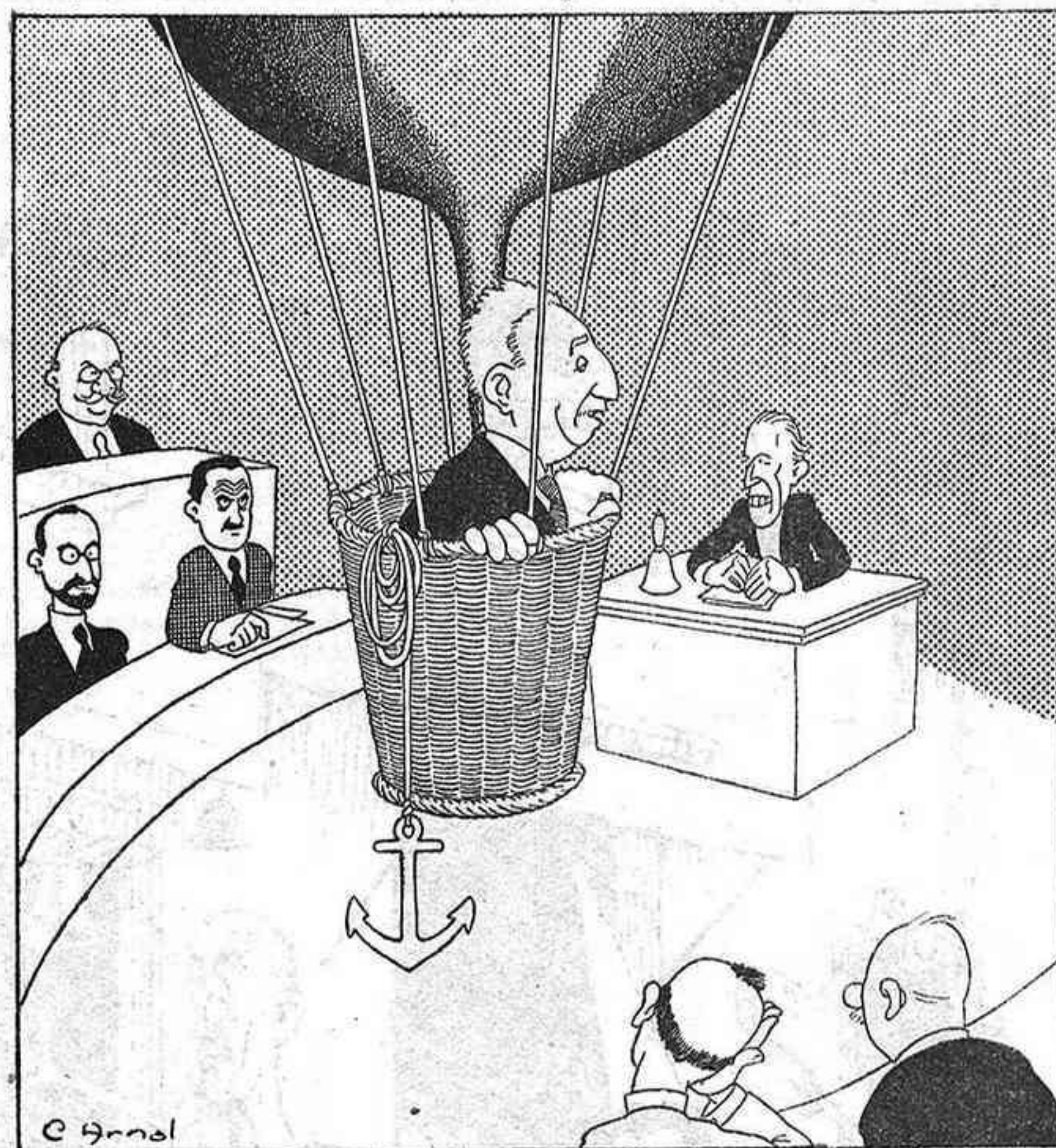
* * *

Els paisatges mallorquins d'En Castellanos són un pas endavant de la carrera del pintor, que cada any va avançant i fent-se un nom entre l'element jove.

* * *

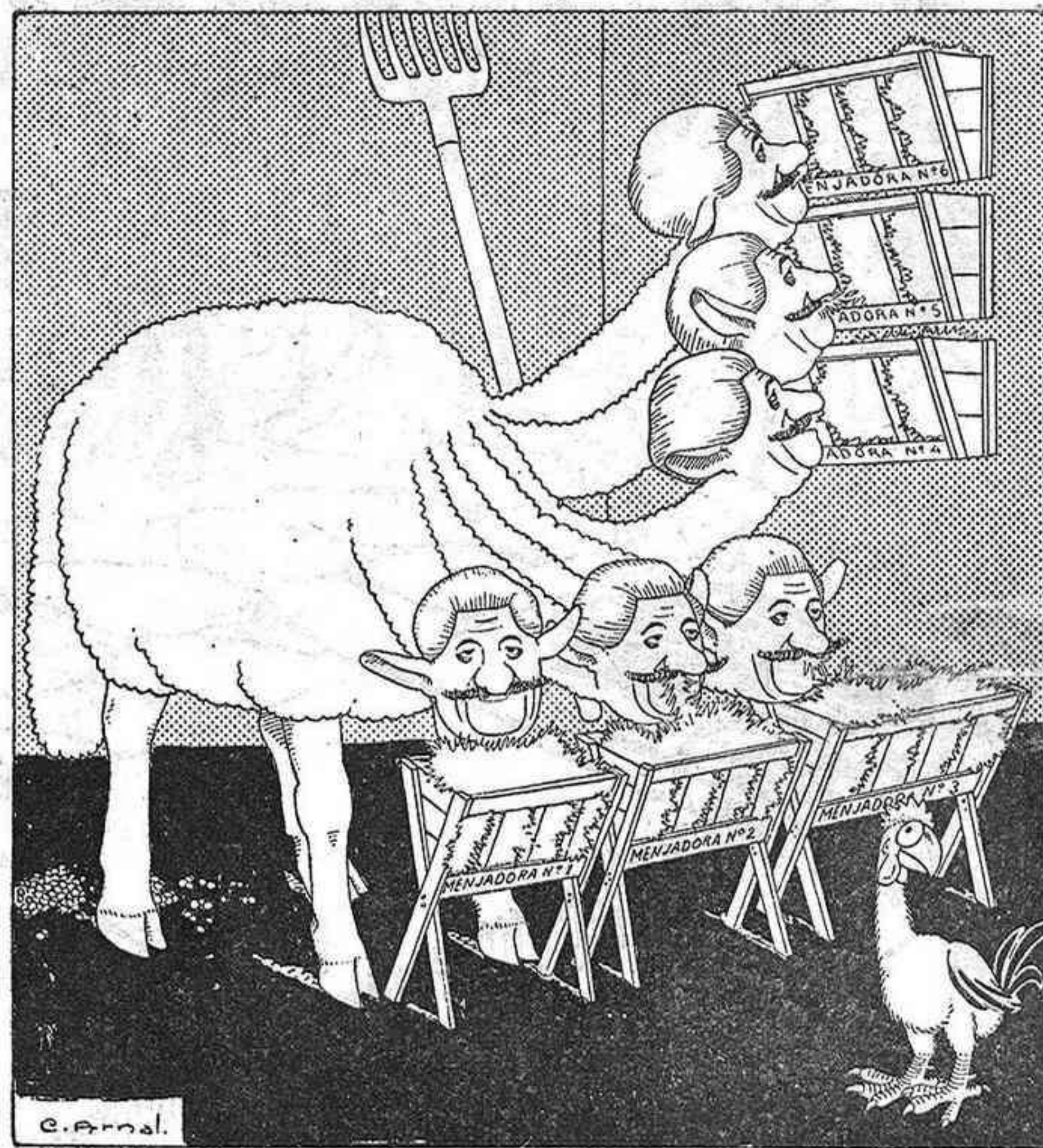
L'Eduard Jener presenta vint-i-cinc paisatges de per tot arreu, força ben fets i no pas mal colorits, dels quals poden seleccionar-se'n uns quants d'interessants.

BORIEL

Alcalá en perill

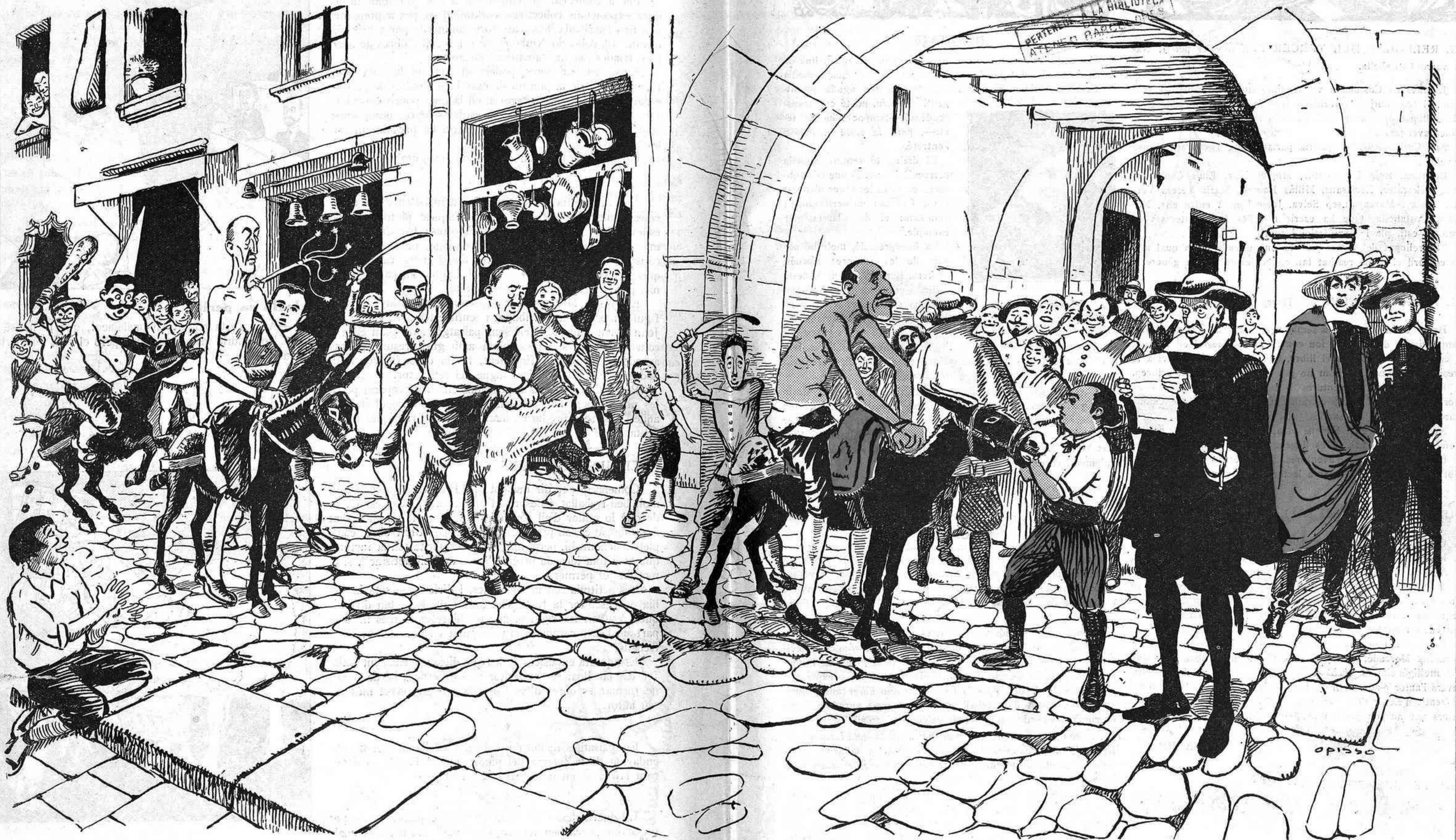
—Això s'està posant tan malament, que ja no sé on caure. Jo voldria anar a la dreta, però el vent em porta a l'esquerra!

La nova fera apocalíptica, o el secret de la puja dels queviures.

I deien que era un cordero!

BORIA AVALL

Tal com el veuríem avui... si teníem la sort de veure'l

EL RELLOGAT DEL TERCER PIS, novella per J. Navarro Costabella.

J. Navarro Costabella va seguint, amb pas cada dia més ferm, el seu camí de novel·lista. Des de "El passat, cendra" a "El rellogat del tercer pis", en cada novella hem advertit notables avenços.

Ara Carles Riba no podria parlar d'una "generació sense novella".

Bertrana, Roig i Raventós, Miquel Llor, Lluís Capdevila, Puig i Ferrater, Esclasans, Millàs Raurell, Maria Teresa Vernet, Tasis i Marca, Josep Selva, Joan Duc. I entre ells, Navarro Costabella. Que ha escrit novel·les força interessants, amb un estil pla i senzillíssim i sobri.

"El rellogat del tercer pis" és una novella en la qual mai no es perd el to de realitat tan convenient a aquest gènere.

EL FALSO PRINCIPE, per Harry Domela.

Harry Domela, per una semblança extraordinària amb Guillelem, príncep de Prússia, fou confós amb aquest i ell acceptà la confusió. Heu-vos ací el llibre, que ell, després, escriví a la presó. A la presó, car hom no pot assemblar-se a un príncep.

El llibre—ple d'aventures i escenes divertidíssimes—és escrit en un estil agut, vibrant, nerviós i ple de reflexions marcadament rebels i sarcàstiques.

No és una novella. És una vida, el relat d'una vida veritablement extraordinària. I es llegeix amb tant d'interès com si es tractés d'un llibre d'aventures. I en realitat ja ho és, un llibre d'aventures. Però per a lectors intel·ligents.

QUE ES SOCIALISME? per J. Recasens Mercadé.

Un llibre de fàcil lectura, d'un interès indubtable. Un llibre de lectura molt convenient, sobretot als obrers. Sobretot avui.

Aquesta mena d'obres doctrinals tenen generalment, i per a segons quina mena de lectors no massa cultivats, el defecte d'un estil obscur i laberíntic. I a l'obrer que encara no ha pogut fer-se una cultura, més que obres de filosofia política, li convenen manuals de divulgació de ciències polítiques.

Heu-vos ací perquè són convenientes llibres com aquest de Recasens Mercadé, que, pel seu estil, estan a l'abast de totes les intel·ligències. I això no és dit en un sentit de censura envers l'autor d'aquest llibre, ben interessant i ben útil, sinó en un sentit d'elogi. Però l'autor no és un Marx ni un Lassalle, autors que no són per a totes les intel·ligències.

ALPHA

ALTRES LLIBRES REBUTS:

"Catalunya i la Revolució", per J. Aiguader i Miró.

"Hotel Amèrica", per Maria Leitner.

"La llum i l'ombra", per Josep Selva.

"Cartas del frente y de la prisión", per Carles Liebkecht.

NOVETATS

"La segona joventut" no és pas, per al nostre gust, una de les millors comèdies de Pompeu Crehuet. Però és una comèdia de Pompeu Crehuet, és a dir: una comèdia fina, aguda, intel·ligent. Si voleu, no té cap transcendència—tampoc n'ha de tenir—, però fa riure el públic, l'entreté.

Maria Morera

El diàleg té sempre aquella correcció i concisió que hom observa en totes les obres d'aquest autor. I hi ha tipus perfectament dibuixats: el de Claret, per exemple.

La interpretació, molt bé per part de les senyores Fornés, Morera, Baró i Manau. Aquesta última jugà amb força discreció una escena del tercer acte.

Molt bé els senyors Aymerich i Galceran. El senyor Gómez, tal vegada empès per la marxa de la comèdia, un xic fora de to. El senyor Giménez Sales es ressent encara de les seves actuacions en el vodevil. Però com que té talent, confiem que sabrà corregir-se.

"Les tres gràcies" és una estampa grotesca de Josep Maria de Sagarra, plena de qualitats i d'encerts, molt ben interpretada per les senyores Morera, Baró, Fornés—i Jofre en un paper episòdic—i pels senyors Aymerich i Galceran. Al senyor Guittart Mates no podem jutjar-lo encara, però ens semblà un actor aplomat i correcte.

BOB

COMIC

Amb la revista "Las Pavas", llibre dels senyors J. Vela i E. Sierra, música del mestre Ernest Rosillo, dimecres al vespre va presentar-se en aquest teatre la nova Companyia de revistes i vodevils de l'empresari del teatre Romea de Madrid, Josep Campúa.

L'obra està dividida en dos actes i els "escenaris" de costum. Segons els programes, és una "historieta cómico-vodevillesca". Segons nosaltres, és una revista molt divertida i interessant, amb un seguit d'escenes picaresques fetes expressés, perquè les "vedettes" i les "girls"—que són un encant—llueixin llur gràcia i llur treball. La música molt agradable, i els moviments escènics, foren molt celebrats i aplaudits.

La companyia—que està molt bé—i de la qual formen part Laura Pinillos, Eugenia Galindo, i l'excèntrica ballarina Liana Gracián, produí al nombros públic que omplenava el teatre molt bona impressió.

El públic féu a l'obra i a la Companyia una rebuda cordialíssima. I al final de tots els actes, va tenir lloc—com és vell costum en aquest teatre des de l'imperi d'aquell que es feia anomenar "popular producer"—el míting dels autors, de les "vedettes", de l'empresari, en fi, de totes les primeres parts de la Companyia.

BARCELONA

L'actriu argentina Camila Quiroga, l'altre dia, jo no sé el perquè, donà un salt enrera. Jo no sé, ni puc comprendre, com ella, una actriu tan comprensiva, fa aquestes obres.

L'altre dia, per exemple, estrena "Lo que la mujer quiere", de Roy i Savoir, adaptació d'Armand Mooock, que francament, és un vodevil vulgar.

Llàstima gran que una companyia que ho fa tan bé, hagi de fer aquestes obres!

A pesar de tot, Camila Quiroga, tan bona actriu com sempre, féu una protagonista admirable. Després, cal remarcar el treball de l'encantadora Nèlida Quiroga, a qui assegurem que serà una actriu tan bona com la seva mare. L'altra part de la companyia, admirable.

M. UTRILLO, jr.

ROMEA

El primer acte de "L'hostal de la glòria" és un acte molt animat, molt entretingut, molt viu: teatralment, un dels millors actes d'En Sagarra. La vida de l'hostal d'una vila catalana de les primeries del segle passat hi és evocada d'una manera poètica i pintoresca, alhora que una acció passional hi és insinuada destrament.

En els altres actes minva una mica aquesta animació, aquesta diversitat, i potser és una llàstima, car l'ambient s'empobreix, i el mateix conflicte principal esdevé massa unilateral, perd les gracioses ramificacions, les arrels que el lligaven no ja amb l'hostal, sinó amb la vida del poble. En canvi, però, guanyen intensitat dramàtica: el poeta hi surt més a primer pla i fa esclatar els personatges en aquells cants apassionats que sempre s'emporten l'auditori d'En Sagarra.

J. M.^a De Sagarra, vist per Passarell

Seria potser perillós de sotmetre aquests personatges a un anàlisi. No tenen una substància psicològica gaire complexa. Són, més aviat, titelles representatives, bellament i decorativament abillats, amb una ànima lírica que canta per llurs llavis, o amb un esperit trapella que els fa dir un deversall de coses incongruents, pintoresques, faccioses i picants. La figura de l'hostalera, protagonista de l'obra, és, però, una de les concepcions més vitals, ètniques i humanes d'En Sagarra. Amb el seu feinejar inlassable, amb les seves malícies, amb la seva bonesa, amb el seu entindiment generós i els seus dolors, ens captiva i emociona constantment.

No cal dir, després d'això, que és una figura ben a propòsit per a ésser encarnada per Maria Vila, la qual en fa una interpretació plena de gallardia, de tendresa i de poesia.

Les altres figures aconseguen donar un bon conjunt a l'escena, la qual, amb el decorat de Fontanals i amb el vestuari segons figurins del mateix escenògraf, té molt de caràcter i fa molt bonic de color.

YORICK

—Martinet, pensa que t'he afavorit. D'ací un quant temps, ja et passaré la factura, que a la "Lliga" no fem res de franc.

—Què fas, noi?

—Estic traient una branca corcada i plena de cucs, que hauria acabat per podrir-me tot l'arbre.

—Em voldrieu explicar el miracle de que cada dia s'augmenten les subsistències?

ENTREACTES

Hem llegit una gasetilla que ens ha deixat blaus. L'hem llegida en un diari de la nit. Es la següent: "H. R. Lenormand, hablando con un periodista francés, ha dicho que Margarita Xirgu estrenarà, este año, su obra "Simoun", escrita expresamente para ella".

"Escrita expresamente para ella?" I "ella" és Margarita Xirgu? I "este año?"

Aquesta gasetilla deu ésser de "Joaquín" Montaner, tan amic de la Xirgu i de Foronda. Ens hi jugaríem un peix.

Perquè "Le Simoun"—que és obra d'home i no de cona de diva—l'estrenà Fermí Gemier a París... el vint-i-u de desembre de 1920.

No val a badar.

Santiago Artigas.

Ha mort Santiago Artigas. Era un actor molt notable. Ha via nascut a Catalunya, a Figueres, però s'havia passat al teatre castellà.

Descansi en pau el notable artista.

Que l'empresari Castells forma una companyia per Amèrica.

Ara comprenc perquè molts còmics aprenen de nedar i es fan socis de *El salvamento de naufragos*.

Que el gran Sagi-Barba debuta al Victòria el dia 27 d'aquest mes.

Ja sentirem cantar al seu fill.

Que els *Artistas reunidos* tracten de construir-se un teatre en el Paral·lel. Se'l fan de les ganàncies de *Gent del camp*.

Que tots els teatres de Barcelona actuen amb èxit *grandioso*. (?)

Nosaltres sabem el primer que farà l'ànec.

Que la *corta temporada* del Talia s'ha acabat. Llàstima, amb tanta gent com hi anava!

Que En Ros (cadet) és el representant de la *tournée* (bolos) de l'Enric Borràs per Catalunya.

Lo que va de ayer a hoy.

Que En Canals està molt content perquè ha agradat l'obra d'En Sagarra a Romea.

El senyor Canals ha estat sempre un gran amant del Teatre Català. Per ell, el negoci és "lo de menos".

Que el Nou i el Victòria fan matinées a *precios revolucionarios*.

¿Volen dir que la revolució no és a comptaduria?

Que als tres actors "castigadors" de *Novedades*, En Guitart (hijo), l'Alarma i el petit Giménez Sales, els diuen *Los tres de infantería*.

Deu ésser perquè sempre van a peu.

Que la Xirgu està molt contenta de la temporada del Goya.

Quan es fan plens; tothom ho està, de content.

BRICK

En la carrera nacional de la Volta a Madrid, el corredor Ezquerro ha arribat en tercer lloc.

L'"Ezquerro" en tercer lloc?

Malament, malament...

✽

L'Associació "Amics de les Roses" es proposa desenrotllar, aquesta tardor, una gran activitat.

Per què no ofereixen la presidència a la senyoreta Bons homs?

Ningú com ella, cregui'ns, amb això de les roses...

✽

Després del discurs que el senyor Alcalà Zamora va pronunciar a les Corts, amb motiu del debat religiós, els periodistes van demanar a les personalitats polítiques la impressió que aquest discurs els havia fet.

—Jo—va dir Prieto, tot evadint-se—, jo no entenc sinó de números.

¿Que el senyor Prieto entén de números?

“Que se cree usted eso!”—que diuen a l'Avapiés.

✽

Sentit a la Rambla, diumenge, a quarts de vuit del vespre:

—Qui ha guanyat?

—El senyor Esteve.

—Es natural. La Lliga no podia falcar altra cosa que l'es-tevisme.

✽

El senyor Casanoves, tot cofoi, va anunciar que l'Ajuntament havia fet baixar el preu del bacallà.

Però els bacallaners han dit, indignats, que això no era cosa de l'Ajuntament, sinó del gremi.

Aquestes baralles, al poble, no li interessien; l'únic que al poble li interessa és que les subsistències baixin.

I no baixen, sinó que puguen.

✽

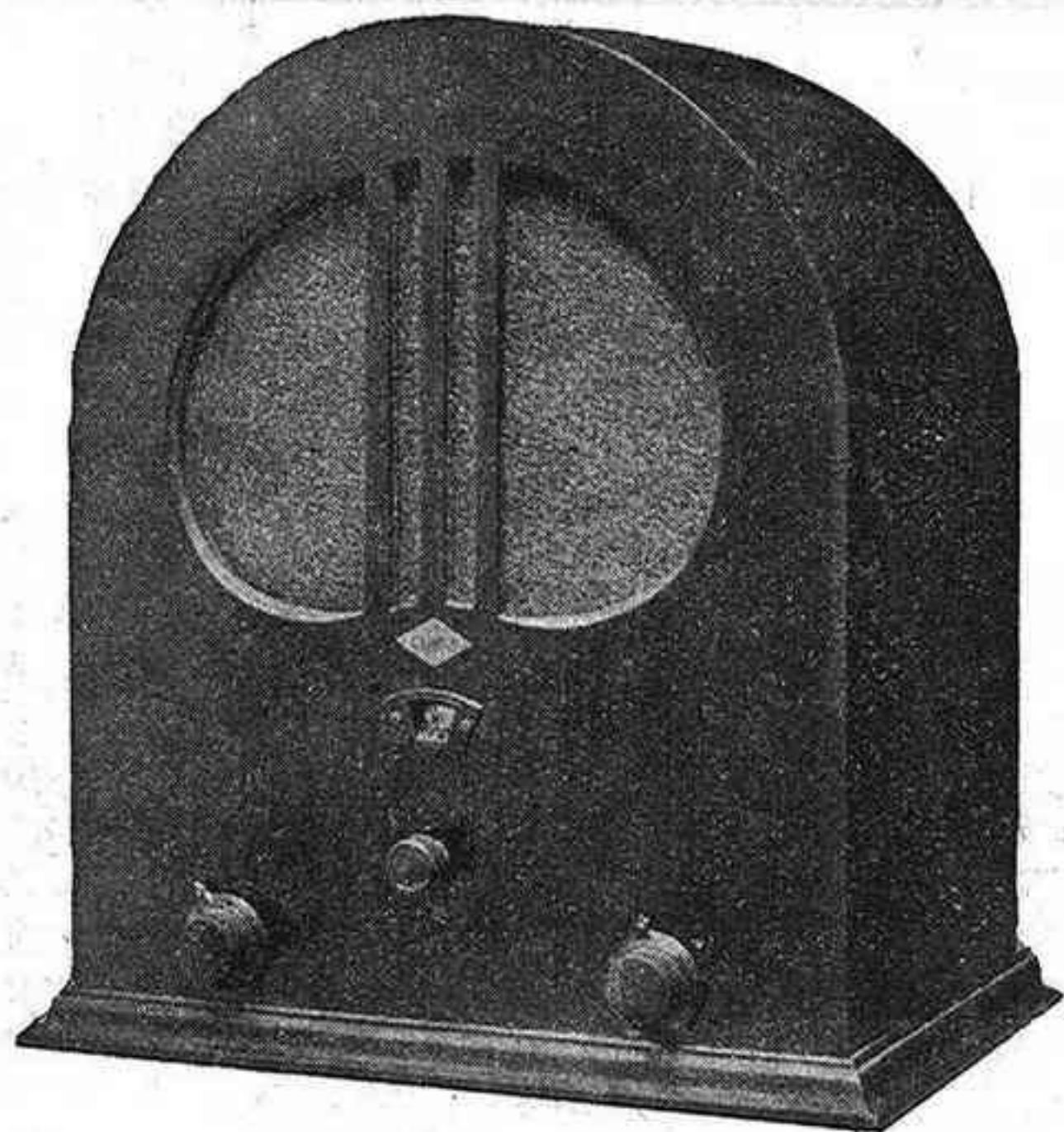
El senyor Lerroux ha regalat a cada un dels ministres un estupend rellotge que havia portat amb aquest fi de Ginebra.

Potser ho ha fet per què els ministres vagin una mica més a l'hora i es posin un xic d'acord?

Imp. “L'Esquella” i “La Campana”, Om, 8. -- Barcelona.

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

Falta faria! Perquè fins ara diríeu que són “la orquesta de la estació”.

✽

El senyor Escrig ha publicat, a “L'Opinió”, una lletra adreçada al senyor Jiménez, bo i explicant el que es va convenir amb el partit d'Extrema Esquerra Federal, amb ocasió de presentar-se el primer dels dits senyors candidat a diputat per les Corts Constituents.

Entre altres coses, diu que ell es va comprometre a pagar les despeses electorals a raó de 500 pessetes mesals, si sortia triomfant, i de 100 si el derrotaven.

Comentaris? Que els faci qui vulgui!

Darrera hora

Crisi de Govern

Les Corts han votat, per 171 vots contra 59, que l'Estat no té cap religió.

A conseqüència d'aquest acord, el Govern ha presentat la dimissió.

Les Corts concedeixen un vot de confiança al President de la mateixa per a solucionar la crisi.

Besteiro designa el ministre de la guerra, senyor Azaña, per a formar Govern.

Llista del nou Ministeri

Presidència i Guerra, AZAÑA.

Marina, GIRALT (Aliança Republicana).

Governació, CASARES QUIROGA.

Estat, LERROUX.

Justícia, DE LOS RIOS.

Foment, ALBORNOZ.

Hisenda, PRIETO.

Instrucció Pública, MARCELLÍ DOMINGO.

Economia, NICOLAU D'OLWER.

Treball, LARGO CABALLERO.

Comunicacions, MARTINEZ BARRIOS.

ESPECTACLES

Teatre Català Romea

Carrer de l'Hospital, núm. 51 :: Telèfon núm. 19691

COMPANYIA VILA-DAVÍ

Avui divendres, tarda, a les cinc, darrera de

L'héroe i A ca l'antiquari

Nit, a un quart d'onze

L'hostal de la Glòria

de JOSEP MARIA DE SAGARRA

Demà dissabte, tarda, reposició de LA RODA DE LA FORTUNA, i estrena del sàinet de Josep Burgas **A la Remei l'han fet reina o el premi d'ésser bonica**. Totes les nits:

L'HOSTAL DE LA GLORIA

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari), *ecemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florncos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gragees potenciàls del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse- es 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a *Oficines Laboratori Sòkatarç, carrer del Ter, 18, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentoliment, tractament i guariment de les dites malalties.

FEROTYL

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

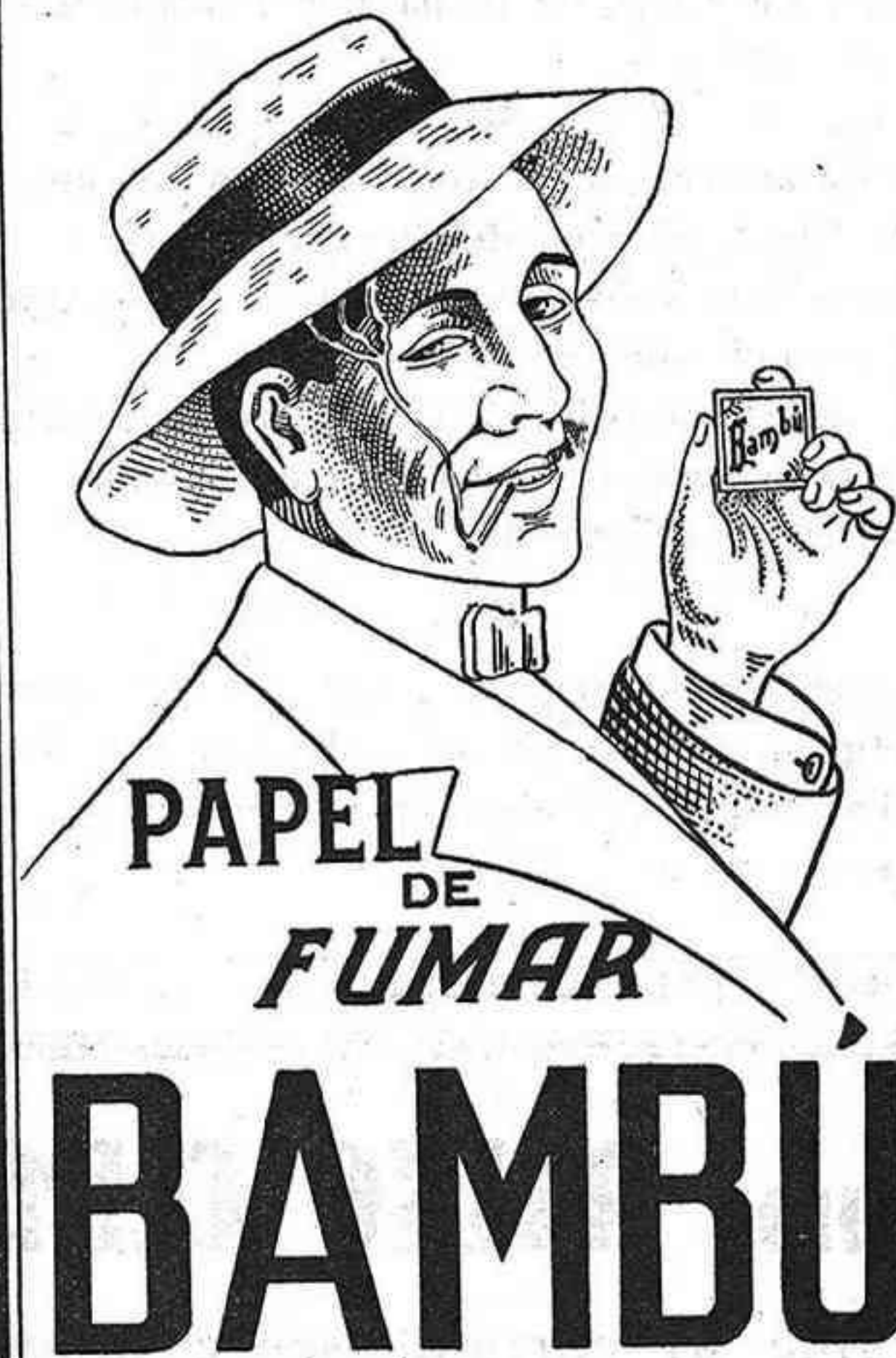
Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersicials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfors, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratori Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

OBRES COMPLETES
DE
IGNASI IGLESIES

VOLUMS PUBLICATS

- I.—**Els emigrants-La festa dels ocells.** Amb un estudi crític, per A. Carrión.
- II.—**Els conscients - El cor del poble.** Amb unes paraules d'En Maragall.
- III.—**Poesies.** Precedit de «La lírica de N'Iglésies», per E. Guanyavents.
- IV.—**Els primers freds (trilogia) - Girasol.**
- V.—**En Joan dels miracles - La resclosa.** Pròleg d'En J. Estadella i Arnó.
- VI.—**Les garses - L'home de palla.**
- VII.—**Treballs en prosa.** Amb pròlegs d'En Ventura Gassol i J. Pous i Pagès.

EN PREPARACIÓ

- VIII.—**Fructidor - Els vells.** Amb un pròleg d'En Pere Coromines.

BIBLIOTECA A TOT VENT

Director: **J. PUIG I FERRETER.**

1. MANON LESCAUT.—Abat Prévost.2. TANTAL.—Miquel Llor.3. ADOLF.—Benjamín Constant.4. RESURRECCIO.—Lleó Tolstoi. (Dos volums.)5. ELS TRES AL·LUCINATS.—J. Puig i Ferrer.6. EL SOMNI DE L'ONCLE.—F. Dostoievski.7. EULALIA.—Maria Teresa Vernet.8. GRAZIEL·LA.—Alfons Lamartine.9. DONA RAPTADA.—Frank Thiess.10. EL LLIRI DE LA VALL.11. ENTRE ELS ISARDS I LA BOIRA.—Millàs-Raurell.12. PARES I FILLS.—Ivan Turguènev.13. EDMON.—Alfons Maseras.14. OLIVER TWIST.—Charles Dickens. (Dos volums.)15. TERESA DELS URBERVILLES.—Thomas Hardy. (Dos volums.)16. L'ETERN MARIT.—F. Dostoievski.17. EL CERCLE MAGIC.—J. Puig i Ferrer. (Dos volums.) Premi Crexells 1929.18. DOMINIQUE.—Eugène Fromentin.19. LA FADRINA BERTA.—J. Navarro Costabella.20. CRIM I CASTIG.—F. Dostoievski (Dos volums.)	21. CONFESSIO DE MITJA NIT.—Georges Duhamel.22. NAUFRAGS.—Prudenci Bertrana.23. EL RETRAT DE DORIAN GRAY.—Oscar Wilde.24. EL REPOS IMAGINARI.—Angel Grau.25. ELS MALA-ANIMA.—Giovanni Verga.26. EL CAMI REPRES.—Maria Teresa Vernet.27. LA GENT DE HEMSO.—August Strindberg.28. HOMES I MAQUINES.—Joan Duch i Agulló.29. LA SENYORA BERTA GARLAN.—Arthur Schnitzler.30. QUAN MATAVEN PELS CARRERS.—J. Oller i Rabassa Premi Fastenrath 1931.31. EL ROIG I EL NEGRE.—Stendhal. (Dos volums.)32. EUGENIA GRANDET.—H de Balzac.33. LAURA A LA CIUTAT DELS SANTES.—Miquel Llor. Premi Crexells 1930.34. PICKWICK.—Charles Dickens. (Tres volums.)35. VICTOR o LA ROSA DELS VENTS.—A. Esclausans.36. PRESO OBERTA.—Maria Teresa Vernet.37. VINT ANYS.—Rafael Tasis i Marca.38. EL RELLOGAT DEL TERCER PIS.—J. Navarro Costabella.39. LA LLUM I L'OMBRA.—Josep Selva.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorguen descomptes

UNA TASCA A QUE ES PODRIA DEDICAR ELS SENSE FEINA

La cacera amb llaç dels acaparadors de càrrecs